

Богатирьова Є.М.

Викладач кафедри фінансів

Одеського національного економічного університету

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Податкові органи посідають провідне місце серед інших органів, що здійснюють мобілізацію коштів до централізованих фондів держави, оскільки саме вони здійснюють контроль за своєчасним та повним надходженням більшої частини податків та зборів, що стягуються в Україні.

Слід відмітити, що державна податкова служба (ДПС) з часів незалежності України і до сьогодні пройшла складний шлях перетворень, що було пов'язано із недосконалою податковою системою взагалі та необхідністю проведення податкових реформ для її більш ефективного функціонування.

Умовно, розвиток державної податкової служби можна розділити на 4 етапи:

1. 1991-1995 роки (етап становлення ДПС України).

У 1991 році утворення ДПС України як підрозділу Мінфіну, що відповідає за адміністрування надходжень до Державного бюджету. На законодавчому рівні закріплюється статус, функції та основи діяльності ДПС України [1].

У 1993 році новою редакцією Закону «Про Державну податкову службу в Україні» відбувається корегування правових основ її функціонування та удосконалено методи податкового контролю.

2. 1996-1999 роки (етап розвитку ДПС України).

На цьому етапі змінюється статус ДПС України, її структура, функції та повноваження [2], а саме Державна податкова адміністрація стає центральним органом виконавчої влади, а податкові адміністрації в областях,

районах, містах і районах у містах стають самостійними одиницями, які більше не входять до складу місцевих державних адміністрацій.

Крім того, у цьому ж році було утворено податкову поліцію (у 1998 році яку перейменували у податкову міліцію).

3. 2000- 2009 роки (етап модернізації ДПС України).

У 2000 році прийнято рішення щодо підготовки та запровадження Програми модернізації державної податкової служби та у складі Державної податкової служби утворено Департамент розвитку та модернізації державної податкової служби[3].

Це є відправною точкою етапу модернізації ДПС України, на якому відбулися позитивні зрушення як в організаційній структурі податкових органів, так і покращенню якості та ефективності їх роботи . Відбулися зміни законодавства щодо покращення взаємовідносин ДПС України з платниками податків.

Так, за цей період у складі Державної податкової адміністрації створено Департамент боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, інформаційно-довідковий департамент державної податкової служби та інші підрозділи.

А на основі Управління по боротьбі з корупцією в органах ДПС утворено Управління внутрішньої безпеки.

4. З 2010 року(етап реорганізації ДПС України).

Початком цього етапу є реорганізація у 2010 році Державної податкової адміністрації України у Державну податкову службу України як результат виконання Указу Президента України Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади[4].

Постановою Кабінету Міністрів України №981 Державні податкові адміністрації в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі реорганізовано у державні податкові служби. Державні податкові інспекції реорганізовано шляхом їх перетворення, приєднання та

злиття. Загальна кількість скоротилась на 81 інспекцію (або на 18 відсотків.) і станом на 01 грудня 2012 року становила 374[5].

Останньою подією цього етапу є підписання у грудні 2012 року Указу Президента «Про деяку заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади»[6], яким передбачено реорганізацію Державної податкової служби України та Державної митної служби України та створення Міністерства доходів та зборів України, на яке ще перекладається функція щодо адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Як показує закордонний досвід, схожі структури існують у багатьох європейських країнах та функціонують досить успішно.

При вірно вирішеному питанні чіткого розмежування функцій підрозділів нового Міністерства з одночасною координацією дій як всередині структури, так і з іншими Міністерствами та відомствами (особливо це стосується взаємовідносин з Міністерством Фінансів України), можна сподіватися на позитивні зрушення у фіскальній системі в цілому.

Так, створення нового Міністерства дає можливість використовувати єдину інформаційну базу відомством, сприятиме скороченню кількості перевірок контролюючими органами, зменшить ухилення від сплати податків та підвищить ефективність фіскальних органів взагалі. Тобто процес стягнення податків та зборів має стати більш прозорим, доступним та простим для платників податків.

Література:

1. Закон України «Про державну податкову службу в Україні»N 509-ХІІ від 4 грудня 1990 року[Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/509-12>

2. Указ Президента України «Про утворення Державної податкової адміністрації України та місцевих державних

податкових адміністрацій» № 760/96 від 22 серпня 1996 року [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/760/96>

3. Постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення Департамент розвитку та модернізації державної податкової служби» №1454 від 19 вересня 2000 року [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1454-2000-п>

4. Указу Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» №1085 від 9 грудня 2010 року [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>

5. Етапи розвитку державної податкової служби України (хронологія основних подій) / Офіційний портал ДПС України [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://sts.gov.ua/pro-dpa-ukraini/etapi-rozvitku/>

6. Указ Президента України «Про деяку заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» № 726/2012 від 24 грудня 2012 року [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.president.gov.ua/documents/15236.html>